

Qualis
KVALITETSSÄKRING

Qualis Granskningsrapport

Von Bahrs förskola
Uppsala

Granskning genomförd i mars
2016 av Ingrid Johnson
och Pia Slotte

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
En kort presentation – Von Bahrs förskola	2
Genomförande av arbetet med självvärdering och granskning	3
Verksamhetens kvalitet inom elva områden	4
A. Utveckling och lärande.....	4
B. Normer och värden (Trygghet och trivsel)	7
C. Barns delaktighet och inflytande (Barns delaktighet i lärprocessen)	10
D. Arbetssätt och pedagogroll	12
E. Förskola och hem (Föräldrainflytande)	14
F. Organisation	15
G. Styrning och ledarskap	18
H. Kommunikation.....	20
I. Kompetens	22
J. Resursutnyttjande	23
K. Image	25
Slutomdöme	27
Bilaga: sammanställning av poäng	29

Sammanfattning

Von Bahrs förskola är en kommunal förskola i Uppsala kommun och ingår i Gamla Uppsala förskoleenhet. I förskoleenheten ingår dessutom förskolorna Parken, Lagerlöf, Bellman och Österleden. Von Bahrs förskola är belägen i kommundelen Gamla Uppsala, ett område som till övervägande delen består av flerfamiljshus från 1970-talet. Förskolan består av två hus, Lilla och Stora Von Bahr. Lilla Von Bahr är organiserad i tre block, med två avdelningar i två block och tre avdelningar i ett och Stora Von Bahr i tre block med två avdelningar per block, totalt tretton avdelningar fördelade i sex block/arbetslag. 210 barn är inskrivna i förskolan varav 70 procent har ett annat modersmål än svenska. På förskolan pratas 24 olika språk. Förskolan har ett nära samarbete med kommunens modersmålspedagoger. Von Bahrs värden som genomsyrar förskolans verksamhet är: Samhörighet, Tillit, Nyfikenhet, Mångfald och Demokrati.

Arbetet med Qualis startade hösten 2010. Förskolan granskades första gången i maj 2013 och fick då 70 poäng och blev således certifierad enligt Qualis kvalitetssäkringssystem där kravet är minst 60 poäng totalt och lägst steg 3 inom samtliga kvalitetsområden. Vid denna granskning, mars 2016, uppgår poängen till 114 och förskolan är fortfarande certifierad. Under de senaste åren har omfattande revideringar genomförts av Qualis kvalitetskriterier utifrån ny skollag och reviderad läroplan för förskolan. Bland annat har skollagens krav på ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete förts in i kriterierna.

Förskolan präglas av trygghet och trivsel, pedagogernas engagemang och professionella förhållningssätt. Organisationen i utvecklings- och profilgrupper medför att alla delar samverkar och skapar goda förutsättningar för pedagogernas delaktighet, vilket är en tillgång i det systematiska kvalitetsarbetet. Insatta resurser utnyttjas väl och leder till högre måluppfyllelse och alla pedagoger har fokus på och tillämpar metoder för god resurshantering. Förskolan når steg 6 och 7 inom tio områden och steg 5 inom ett område, Barns delaktighet och inflytande. Färdigheterna kring pedagogisk dokumentation och utvärdering för att få barnen att reflektera över sitt lärande bör förankras i samtliga arbetslag hos samtliga pedagoger. Kvaliteten i barnens lärpärmar behöver utvecklas så att samtliga arbetslag når en hög nivå. Förskolan behöver ha en tydligare individuell plan för karriärplanering av sina medarbetare samt under en längre tidsperiod arbeta genomgående utifrån beprövad erfarenhet.

En kort presentation - Von Bahrs förskola

Von Bahrs förskola är en av fem förskolor i Gamla Uppsala förskoleenhet i Uppsala kommun. Området kring förskolan består till övervägande del av flerfamiljshus. Förskolechef Gitt Näsberg leder förskolan sedan januari 2012. Samtidigt tillträdde Gunilla Andersson som biträdande förskolechef i enheten med särskilt ansvar för Von Bahrs förskola. Förskolans värdeord är: Samhörighet, Tillit, Nyfikenhet, Mångfald och Demokrati. Förskolan, som är Reggio Emiliainspirerad, har en tydlig profil kring Hållbar utveckling, Natur, Teknik och Miljö. Här finns 210 barn inskrivna och 42 pedagoger fördelade på tretton avdelningar; Lilla Von Bahr - Fjärilen/Nyckelpigan/Myran, Trollsländan/Snigeln samt Humlan/Biet och Stora Von Bahr - Tallen/Eken, Björken/Asken samt Granen/Kastanjen. Pedagogerna rör sig mellan avdelningarna och har ett väl utbyggt samarbete. Lilla Von Bahr, som byggdes år 1971, har renoverats kontinuerligt och lokalerna är ändamålsenliga. Moderna gungor, klätterställningar,

rutschkanor, sandlådor och odlingslådor samt flera träd och buskar skapar en kreativ utomhusmiljö. På Stora Bahrs förskola, som stod klar år 2007, har en naturgård byggts upp med labyrinter, stockar, stenar, en pergola, en odlingsgård och flera kompostbehållare, som tillverkats av kvistar och grenar. En engagerad konstnär, som är anställd på förskolan, har drivit arbetet med utomhusmiljön. Inomhusmiljön är inspirerande. Här finns teknikrum och rum som används bland annat till dans och drama. Förskolans öppettider är kl. 7.00–17.00. Vid behov kan förskolan öppna tidigare och stänga senare. Förskolans kök drivs av Måltidsservice.

Genomförande av arbetet med självvärdering och granskning

Förskolans alla arbetslag och ledningen har före vårt besök genomfört en självvärdering av Qualis kvalitetskriterier inom elva olika områden. Ledningen har lämnat en skriftlig redovisning av hur arbetet bedrivs inom de elva områdena samt vilka utvärderings- och förbättringsmetoder förskolan använder sig av. Ledningen har även kompletterat med planer och rapporter för att belysa förskolans kvalitet. Dessutom har kvantitativa tal redovisats inom Organisation, Kompetens och Resursutnyttjande. Inför läsåret 2011/2012 gjordes omfattande revideringar av Qualis kvalitetskriterier utifrån ny skollag och reviderad läroplan för förskolan. Från läsåret 2012/2013 har även skollagens krav på ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete förts in i kriterierna. Bland de utvärderingsmetoder som förskolan har använt är Qualis enkäter till barn över tre år, vårdnadshavare och personal. Av förskolans 91 barn över tre år har 83 svarat (91 procent). Alla barnens vårdnadshavare (en vårdnadshavare per barn) har erbjudits att svara på enkäten för vårdnadshavare. Enkäten har besvarats av 190 vårdnadshavare av totalt 210 vilket innebär 90 procents svarsfrekvens. Av förskolans 42 personal har 41 svarat (98 procent). Vi har tagit del av allt material i god tid innan besöket. Granskningen på plats har skett i form av att vi externa granskare har tillbringat två och en halv dagar i förskolan. Vi har deltagit i verksamheten vid alla avdelningar och intervjuat grupper av personal och vårdnadshavare samt ledningen.

Nedan redovisas resultatet av arbetslagens och ledningens självvärdering. Längst till höger i tabellen redovisas den bedömning som vi granskare har gjort.

Tabell 1: Självvärdering och extern värdering

Kvalitetsområde	Granen Kastanjen	Tallen Eken	Björken Asken	Humlan Biet	Troll- sländan Snigeln	Nyckelpigan Fjärilen Myran	Själ- värdering förskolechef	Extern värdering granskare
A. Utveckling och lärande	6	7	5	6	5	7	6	7
B. Normer och värden	5	6	7	6	7	5	6	7
C. Barns delaktighet och inflytande	6	7	7	6	6	6	6	5
D. Arbetssätt och pedagogroll	6	7	6	6	6	7	6	6
E. Förskola och hem	6	6	6	6	5	7	6	6
F. Organisation	6	7	7	7	7	7	7	7
G. Styrning och ledarskap	6	7	7	7	7	7	7	6
H. Kommunikation	7	7	7	6	7	7	7	7
I. Kompetens	6	6	7	6	7	7	6	6
J. Resursutnyttjande	7	7	7	7	7	7	7	7
K. Image	7	5	7	7	7	7	7	6

Verksamhetens kvalitet inom elva områden

A. Utveckling och lärande

Under besöket på Von Bahr ser vi att de lärmiljöerna anpassas efter barnens intressen och pågående projekt. Lärandemiljön är öppen, innehållsrik och inbjudande. I intervjun med vårdnadshavarna anser de att lärandemiljön både inne och ute är en av förskolans styrkor (steg 1). Pedagogerna på Von Bahr menar att utforskandet är verktyget för kunskapandet. Arbetet i grupperna utgår ifrån barnens intressen. Pedagogerna utmanar barnen till att forska vidare och hitta mer information. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära utgör grunden för den pedagogiska verksamheten (steg 1). Vid behov upprättas handlingsplaner av arbetslaget i samråd med vårdnadshavare och biträdande förskolechef. Handlingsplaner används för arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Av en pedagog får vi veta att handlingsplanen följs upp och revideras kontinuerligt för att följa barnets utveckling och för att anpassa och utveckla verksamhetens miljöer och arbetssätt. 89 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att förskolan erbjuder en utvecklande verksamhet för mitt barn. Uppsala kommun erbjuder stöd och handledning till verksamheten runt barn i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen bidrar med analys av barnets situation på förskolan ur organisations- grupp- och individperspektiv samt att hon är med och upprättar handlingsplaner. Förskolan har tillgång till specialpedagogisk kompetens. Förskolan har även samarbete med barn- och

ungdomshabiliteringen och lekoteket där förskolan får låna pedagogiskt material (steg 1 och 2).

På förskolan används pedagogisk dokumentation med hjälp av en projektmodell som främsta verktyg för att dokumentera barnens allsidiga utveckling och lärande. Materialet används även för reflektion i barngruppen. Barnen har egna lärpärmar där barnens alster, dokumentationer och reflektioner sätts in. Pärmarna följer barnet då det byter avdelning inom Von Bahr. Förskolan har metoder för att följa upp och dokumentera varje barns allsidiga utveckling och lärande. 98 procent av barnen svarar i enkäten att de ofta får visa vad de lärt sig (steg 2). I samtal med pedagoger framkommer att förskollärarna tar ett särskilt ansvar för det pedagogiska arbetet i förskolan. Som stöd för detta finns förskollärartimmen, en gång i månaden, där förskollärare från samtliga avdelningar träffas för att reflektera kring uppdraget (steg 2).

Samtliga avdelningar arbetar med normkritisk litteratur på olika sätt men kring samma böcker till exempel "Vilda säger Nej!". De äldre barnen diskuterar och reflekterar kring böckerna och de yngre har bilder på väggarna som visar olika känslouttryck. En liten flicka tittar och pekar på en bild och säger "ledsen" och en lyhörd pedagog är snabbt där och bekräftar barnets ord genom att peka, nicka och upprepa ordet ledsen. Även förskolans många pedagogiska mötesplatser öppnar upp för det sociala samspelet. Barnen stimuleras och utmanas i sin sociala utveckling (steg 3). Allt språkande utgår från tanken om "hundraspråkighet" som förskolan hämtar ur sin Reggio Emiliainspiration. Vi ser att barnen använder olika sätt att kommunicera på. En pojke i tvåårsåldern sitter med en pedagog och de spelar på var sin trumma med händerna. Pojken börjar härma pedagogens trumserier utan ett ord. De tittar på varandra och så trummar pedagogen och pojken svarar upp likadant. Pedagogerna berättar att de försöker att synliggöra matematiken i vardagen. De sorterar, klassificerar och skapar mönster. De mäter, räknar och jämför allt från byggmaterial till längden på sig själva och maten de äter. Till ljusborden finns olika geometriska former. Konstruktionslek uppmuntras, vilket leder till att teknik blir en del av den dagliga verksamheten. På Stora Von Bahr finns ett teknikrum, där barnen utforskar magnetism, ljusfenomen, elektricitet, mekanik och konstruktion. Längst uppe under taket på Stora Von Bahr finns ett växthus, där barn och pedagoger odlar och sår årets första plantor. Förskolan arbetar aktivt med språk- och kommunikationsutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik (steg 3). Genom reflektion och dokumentation tillsammans med barnen fångar pedagogerna lättare lärandesituationer där de uppstår och stimulerar till en vidareutveckling. Pedagogerna berättar att de arbetar med barnen i mindre grupper så de kan följa varje barns lärande och utveckling. Pedagogerna sitter tillsammans i arbetslagen varje vecka för att gå igenom var barngruppen befinner sig i sin helhet, men även det enskilda barnets behov och verksamhetens utmaningar i relation till detta. Förskolan planerar, följer upp och utvecklar utbildningen kontinuerligt för att öka varje barns möjligheter till utveckling och lärande. 66 procent i enkäten för vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har fokus på matematik och naturvetenskap i arbetet med barnens lärande. 98 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har fokus på matematik och naturvetenskap i arbetet med barnens lärande (steg 3).

I samtal med pedagoger framkommer att det är barnens nyfikenhet och lust att lära som leder dem i arbetet med barnen. Pedagogerna är lyhörda och närvarande och kan därför svara på barnens behov och intressen, vilket vi upplever under vårt besök. Pedagogerna uppmuntrar barnen att försöka själva och de tror på barnen och dess förmåga. Barnen ges stöd efter behov för att ha förutsättningar att lyckas, för att sedan bekräftas när de lyckas. Pedagogerna

stimulerar och utmanar varje barns utveckling och lärande (steg 4). Pedagogerna berättar att de dokumenterar med hjälp av anteckningar, observationer, foton, filmer, barnrapporten och de reflekterar tillsammans med barnen. Olika former av dokumentation och utvärdering används regelbundet för att följa upp barnens utveckling och lärande (steg 4).

Modersmålspedagogerna besöker regelbundet verksamheten, vilket vi ser under besöket. Pedagogerna ser de små barnens glädje då de hör och känner igen sitt eget språk. De vill att barnens identitet ska stärkas genom att deras modersmål används i verksamheten tillsammans med dem och modersmålspedagogen. Förskolan har fokus på språk och kommunikation i alla situationer. 87 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har fokus på språk och kommunikation i arbetet med barnens lärande. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i att förskolan har fokus på språk och kommunikation i alla situationer (steg 4).

Att förskolan lägger stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor ser vi vid vårt besök och i det insända materialet och i intervjun med ledningen får vi veta att förskolan arbetar med Grön flagg. Två pedagoger på förskolan är ansvariga för arbetet. En av dem berättar om arbetet med Grön flagg. Enligt handlingsplanen inkluderar förskolan arbetet i den dagliga verksamheten och i sina projekt, vilka handlar om bland annat allemansrätten och källsortering. Förskolan har valt ut tre områden som de ska arbeta vidare med: kretslopp, livsstil och hälsa samt energi och klimat (steg 5). Det finns en medvetenhet hos pedagogerna kring det sociokulturella förhållningssättet där lärandet sker i samspel mellan människor och miljön omkring dem. Den tillgängliga pedagogiska miljön gör att barnen kan verka självständigt och lära av varandra. Förskolan har skapat ett klimat där barnen stimuleras att lära av varandra (steg 5). I utvecklingsgruppen finns förskollärare som leder utvecklingsarbetet på blocken mot uppsatta mål. Förskollärarna tar ett särskilt ansvar för att resultat av dokumentation, uppföljning och utvärdering används för att utveckla förskolans kvalitet. I början av vårterminen 2016 fick en av utvecklingsgruppledarna utökat ansvar för att utifrån reflektionsfrågorna i projektmodellen fördjupa frågeställningar kring pedagogens roll och didaktiska val (steg 5).

Det finns ett tydligt tänk kring språk- och kommunikationsutveckling på förskolan. Vid vårt besök hör vi att pedagogerna inte förenklar språket utan benämner saker med dess rätta namn och använder synonymer till ord barnen redan kan för att berika ordförrådet. Då det inom förskolan talas olika språk finns flera modersmålspedagoger och pedagogerna är även utbildade i teckenspråk. Förskolan följer en tydlig planering för att utveckla varje barns språk- och kommunikationsutveckling (steg 6). I profilgruppen för matematik och teknik för pedagogerna diskussioner där dessa områden förs samman. Förskolan utmanar barnen att beskriva sitt logiska tänkande. Barnen utforskar olika naturvetenskapliga fenomen som tid och fart t.ex. i pulkabacken. Förskolan följer en tydlig planering för att utveckla varje barns förståelse för matematik, naturvetenskap och teknik (steg 6).

I förskolans dokumentation och i samtal med pedagoger och ledning ser vi att förskolan bedriver systematisk metodutveckling avseende utveckling och lärande med utgångspunkt i forskningsrön och beprövad erfarenhet. Förskolans arbete med pedagogisk dokumentation har genom bland andra Palmer (2011) mynnat ut i den egna projektmodellen, med början 2013, vilken förskolan använder vid dokumentation och reflektion. Genom projektmodellen följs barnens projektberättelser där barnen berättar och reflekterar tillsammans över sitt projekt och sitt lärande. Efter en föreläsning i Reggioinstitutets regi utvecklades detta genom att pedagogerna tillförde tankekartor till projektberättelserna. En av utvecklingsgruppsledarna har inom Lärarlyftet läst Christian Eidevalds bok "Hallå, hur gör man?" om systematiskt

kvalitetsarbete. Enhetens utvecklingsgrupp har lyssnat till en föreläsning av Eidevald och samtliga förskollärare har via video lyssnat på en förkortad version. Diskussioner har lett till att pedagogerna har en ökad medvetenhet kring vikten av didaktiska val. Vi ser att förskolan exempelvis dokumenterat förändringar i lärmiljön och måltidssituationen. Petra Petersens forskning kring flerspråkighet och lärplattor stödjer pedagogernas användande av plattorna i relation till målen i ”Språk och kommunikation”. Pedagogerna berättar om ett barn med annat modersmål, som vid introduktionen inte kunde några svenska ord, till viss del hamnade utanför eftersom kommunikationen med de andra barnen var svår. I förskolans appar kunde barnet mötas med sina kamrater utan att förmedla sig verbalt. Kommunikation och samspel uppstod mellan barnen och redan efter första dagen hade barnet lärt sig nya ord och barnen visade gemensam glädje. Vi ser att pedagogerna erhåller kompetensutveckling kring forskningsrön, får tid att planera utifrån det de lärt sig på kurser och föreläsningar och implementera detta i verksamheten. Vi hör hur pedagogerna beprövar sina erfarenheter kring utveckling och lärande systematiskt (steg 7).

I självvärderingen har två block placerat förskolan på steg 5, två block och ledningen har placerat förskolan på steg 6 medan två block har placerat sig på steg 7. Vi granskare placerar förskolan på steg 7. Förskolan arbetar med systematik och över tid kring olika forskningsrön och beprövad erfarenhet kring barns utveckling och lärande. Förskolans utmaning är att fortsätta med det goda arbete som förskolan visar och systematiskt arbeta vidare utifrån nya forskningsrön samt även framöver dokumentera den beprövade erfarenheten.

B. Normer och värden (Trygghet och trivsel)

Vid vårt besök ser vi att staket omger förskolans byggnader och områden och grindarna är säkra. Möblerna är barnanpassade och hyllorna är säkrade. Den fysiska miljön upplevs som trygg och säker (steg 1). Vi har tagit del av introduktionsmaterialet, vilket utgår från en föräldraaktiv introduktion. I intervjun med vårdnadshavarna framkommer att de är nöjda med introduktionen. Vi kan konstatera att förskolan har förankrade metoder för att ge varje barn tillsammans med sina vårdnadshavare en god introduktion i förskolan (steg 1). Förskolan har dokumenterade säkerhetsrutiner, som vi tagit del av (steg 1).

Vi möts av en mycket lugn atmosfär där pedagoger och barn samtalar med varandra i en förtroendefull ton. I barnrapporten fyller pedagogerna varje dag i hur dagen varit, hur länge barnen sovit, om något särskilt hänt och något som förmedlar lärande. I intervjun med vårdnadshavarna berättar de att de tycker att barnrapporten fungerar bra. Många av pedagogerna är flerspråkiga och kan prata med vårdnadshavarna på deras språk och tolk anlitas vid behov. Skyddsronder sker kontinuerligt. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i att barnen trivs på förskolan och att de enats om gemensamma normer. 95 procent av pedagogerna trivs helt eller till stor del på sin arbetsplats. Barnen är sysselsatta med olika aktiviteter som de oftast väljer själva. 89 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del att deras barn trivs. Samtliga barn som besvarat enkäten anser att de är bra kompisar och att de har någon att leka med på förskolan. 95 procent tycker om att vara på förskolan, 98 procent har roligt när de leker med de andra barnen och 95 procent tycker att maten smakar gott. När vi pratar med barnen märks det att de är nöjda med sin förskola. 78 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i påståendet ”Förskolan erbjuder bra mat”. Utomhusmiljön skiljer sig en del på lilla respektive stora Von Bahr. På lilla Von Bahr är utemiljön mer traditionell med många olika lekredskap. På stora Von Bahr finns en utegård, som byggts upp av naturmaterial och som sjuder av kreativitet. 75 procent av

vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har en stimulerande utemiljö och 78 procent att förskolan är välstädd. Vi kan verifiera att förskolan arbetar aktivt för att skapa ett klimat som präglas av trygghet och trivsel (steg 2). Förskolan upprättar varje år en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Pedagogerna intervjuar de äldre barnen kring trivsel- och trygghetsfrågor och barnen är delaktiga i trygghetsvandringar.

Vårdnadshavarna informeras om förskolans arbete med likabehandling och de har möjlighet att ge synpunkter och komma med förslag till förbättringar. 85 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i påståendet "Förskolan arbetar aktivt mot diskriminering och kränkande behandling". 96 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i påståendet "Vi vuxna reagerar mot diskriminering och kränkande behandling bland och gentemot barnen" (steg 2). Vi ser att pedagogerna har ett gemensamt förhållningssätt och bemötande som genomsyrar hela verksamheten. I samtliga entréer är de fem värdeorden uppsatta. Värdeorden togs fram hösten 2013 och vårdnadshavarna och barnen var delaktiga i processen (steg 2).

Under vårt besök ser vi att engagemang präglar förskolan, vilket bekräftas i intervjuer och samtal med vårdnadshavarna. Det framkommer att det är en styrka att pedagogerna är engagerade och att barnen får vara sig själva och att de ofta får välja vad de vill göra. 86 procent instämmer helt eller till stor del i att pedagogerna engagerar sig i deras barn (steg 3). Det medvetna arbetet med värdeorden och planen mot diskriminering och kränkande behandling har medfört en gemensam värdegrund som skapar trygghet för pedagoger, barn och vårdnadshavare och en öppen, kreativ och välkomnande miljö. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i påståendet "Förhållandet mellan personal och barn kännetecknas av förtroende och ömsesidig respekt" (steg 3). Pedagogerna dokumenterar, observerar, fotograferar och filmar verksamheten för att på så sätt följa upp barnens trygghet och trivsel. Inför utvecklingssamtalen får vårdnadshavarna en inbjudan med tillhörande frågor, så att de har möjlighet att förbereda sig. Barnen intervjuas inför utvecklingssamtalet utifrån materialet från Qualis barnenkäter (steg 3).

I planen mot diskriminering och kränkande behandling läser vi om förskolans verksamhetsidé. Tydlig utvärdering av tidigare åtgärder, främjande arbete, kartläggningar, förebyggande arbete, rutiner för att upptäcka, anmäla och åtgärda diskriminering, delaktighet samt hur informationen ska gå till visar att förskolan har förankrade metoder för att förhindra diskriminering och kränkande behandling (steg 4). Genom de fem värdeorden och dokument kring förhållningssätt och arbetssätt, som vi tagit del av, upplever vi att förskolan har en dokumenterad gemensam värdegrund som synliggörs i det dagliga arbetet. Vi ser att pedagogerna är goda förebilder, att de har ett trevligt tonläge, är aktiva, initiativrika och lyhörda (steg 4). Förskolan arbetar aktivt och medvetet för att påverka och stimulera barnen att omfatta vårt samhälles grundläggande demokratiska värderingar. Pedagogerna är lyhörda för barnens initiativ och förmågor. Barnen får i stor utsträckning välja sina aktiviteter. Vi ser i olika aktiviteter och i samlingar att alla barnen får komma till tals. Några av de äldre barnen deltar i Barnrådet, som träffas en gång i månaden och leds av biträdande förskolechef. Ett barn per avdelning från Stora Von Bahr representerar barnen och de följs åt av en pedagog per block. Syftet med Barnrådet är att barnen ska få framföra sina åsikter om verksamheten. Minnesanteckningar förs och kompisarna får information om de olika frågor som diskuterats (steg 4).

Förskolan arbetar utifrån förankrade metoder för att varje barn ska utveckla förståelse för allas lika värde genom att pedagogerna föregår med gott exempel och stöttar barnen i att hantera konflikter utifrån en konflikthanteringsmodell. Pedagogerna trycker på allas lika

värde och vi ser i olika sammanhang att barnen har förståelse för varandra. Vid något tillfälle ser vi att barnen får rösta om vad de ska göra i samlingsen och att de förstår att det är majoritetsbeslut som gäller. På förskolan är barn i behov av särskilt stöd en självklar del av barngrupperna. Förskolan arbetar utifrån viktiga traditioner i alla barns kulturer. Vid vårt besök förbereder alla avdelningar inför en fest i samband med vårdagjämningen, påsk, newroz, det kurdiska nyåret och nouruz, det persiska nyåret. Under höstterminen bjuder förskolan in till en ljusfest eftersom alla kulturer på något sätt uppmärksammar ljuset under den mörka årstiden. Vi ser dokumentation från ljusfesten (steg 5). Förskolans metoder för att hantera konflikter och förhindra diskriminering och kränkande behandling utvärderas kontinuerligt genom Uppsala kommuns föräldraenkät och Qualis material samt på föräldramöten och under utvecklingssamtal (steg 5).

Förskolan profilerar sig kring hållbar utveckling, teknik, natur och miljö. I den skriftliga redovisningen läser vi att barnen får reflektera över olika förhållningssätt och konsekvenserna av dem. När förskolan arbetar med sniglar, maskar, insekter och andra små levande ting får barnen träna sig i hur de ska hantera dem varsamt och vad som händer om de inte gör det. Pedagoger och barn pratar om vad som händer om någon river upp blommor eller bryter av kvistar från träden. Vid vårt besök ser vi mängder av barnlitteratur som tar upp etiska dilemman och i intervjun med pedagogerna ger de exempel på böcker såsom "Tilda med is och sol" och "Dum blir snäll". Vi hör också att flera av Astrid Lindgrens böcker, som pedagogerna läser för barnen, är en bra utgångspunkt när etiska dilemman diskuteras. I alla arbetslag finns digitala resurser och utifrån strömmande media reflekterar pedagogerna tillsammans med barnen om frågor som behandlar gott kamratskap. Vi konstaterar att varje barn ges utrymme att reflektera över etiska dilemman och livsfrågor i vardagen (steg 6).

I den skriftliga redovisningen samt i intervjuer och samtal med pedagoger och ledning ser vi att förskolan bedriver ett systematiskt förbättringsarbete när det gäller värdegrundsarbete med utgångspunkt i forskningsrön och beprövad erfarenhet. Anna Rosén och Fazaneh Moinian från Uppsala universitet har föreläst kring vilken litteratur som läses för barn och att det krävs modiga pedagoger som vågar reflektera med barn kring olika föreställningar de möter i samhället. Pedagogerna har utifrån detta gjort medvetna val av litteratur som behandlar området normkritik, vilket vi ser många exempel på. Vi ser väggdokumentationer och bilder tagna från olika böcker. Arbetet med värdeorden påbörjades år 2012 och utmynnade i ett dokument "Von Bahrs värden", som togs fram tillsammans med vårdnadshavarna under handledning av en konsult. Arbetet har bedrivits systematiskt sedan våren 2014 och årligen genomförs granskningar av de pedagogiska miljöerna utifrån diskrimineringsgrunderna, vilket vi ser i planen mot diskriminering och kränkande behandling. Även om förskolan tidigare arbetade med olika värden har de fem värdeorden medfört att alla möten fokuserar kring dessa och att de numera är implementerade i alla grupper (steg 7).

I självvärderingen placerar två block förskolan på steg 5, två av blocken och ledningen placerar förskolan på steg 6 och två block på steg 7. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 7. Förskolan bedriver ett systematiskt förbättringsarbete när det gäller värdegrunden med utgångspunkt i forskningsrön och beprövad erfarenhet. Viktigt att förskolan arbetar vidare med värdegrunden så att nya barn involveras i lika hög grad som förskolebarnen idag och att ledning och alla pedagoger håller ögonen öppna för nya forskningsrön, som kan komma förskolan till del.

C. Barns delaktighet och inflytande (Barns delaktighet i lärprocessen)

Höstterminen börjar med en inventeringsfas där pedagogerna samlar in dokumentation kring barnens intressen, tankar och frågeställningar. Återkoppling av dokumentationen tillsammans med barnen tar pulsen på graden av intresse och ger en utgångspunkt för nästa utmaning, menar en pedagog. Barnens intresse, förmågor och behov präglar den pedagogiska verksamhetens utformning (steg 1). På förskolan ser vi många olika lärmiljöer för barnen att mötas i, vilka är kopplade till läroplanens ämnesområden. Några barn sitter tillsammans med lärplattor framför sig och arbetar med olika appar. Uppe på väggen sitter en stor bildskärm, som en av barnens lärplatta är uppkopplad till. Det kommer upp bokstäver vartefter hon trycker och en mekanisk röst säger bokstavens namn. Åskådarbarnen skrattar och säger efter. Plötsligt går det inte som hon vill och hon frågar en vän som sitter bredvid om hjälp. Barnen pratar lite i samförstånd runt lärplattan. Barnen som tittar på utan lärplatta sluter också upp för att lösa problemet. Lärandemiljön skapar goda förutsättningar för barnens delaktighet (steg 1).

Med hjälp av pedagogisk dokumentation i projektmodellen utvärderar pedagogerna verksamheten som sedan lyfts i block- och parreflektion där diskussioner förs kring hur arbetet ska fortgå och bidra till att alla barn ska känna sig delaktiga. Pedagogerna följer upp arbetet med barnens delaktighet. I projektmodellen finns en del som kallas projektberättelsen som är barnens berättelse om sitt projekt och sitt lärande (steg 2). Miljön på Stora och Lilla Von Bahr är utformad så att barnen kan ta eget ansvar för material och aktivitetsval. Barnen uppmuntras att göra egna val i sitt lärande. Hos de äldre barnen på Stora Von Bahr har pedagogerna infört "valkort" för att skapa tydlighet i vilka aktiviteter som erbjuds, säkra barnens inflytande över dagen samt öka barnens medvetenhet om vikten av att göra aktiva val. Ett exempel är om barnet valt att vara i bygghörnan och sedan vill byta till att måla så byter det plats på valkortet, vilket vi ser fungerar bra i verksamheten. 98 procent av barnen instämmer i att de ofta får välja vad de vill göra (steg 2).

Barnens dokumentationer och alster samlas i det enskilda barnets lärpärm samt i barnets egen mapp i datorn, vilket framkommer i intervjun med pedagogerna och som vi kan se. På samtliga avdelningar är pärnarna lättillgängliga, så att barn och vårdnadshavare kan titta i dem. Dokumentation och inspirationsbilder finns uppsatta på väggarna i barnens nivå. På dessa bilder synliggörs lärprocesser och aktiviteter. Varje barns lärprocesser dokumenteras kontinuerligt och synliggörs för barnet och vårdnadshavarna. Barnrapporter finns på samtliga avdelningar. Vårdnadshavarna erbjuds utvecklingssamtal där de tillsammans med pedagogerna diskuterar barnets lärande (steg 3). Utgångspunkten för förskolans utvecklingssamtal är läroplanen och förskolans profil, mål och vision. Förskolan har tagit fram en gemensam mall för utvecklingssamtalet som utgår från läroplanstexten och är tydlig i ambitionen att vårdnadshavarna ska vara aktiva under samtalet. Det finns en tydlig koppling mellan utvecklingssamtalet och förskolans arbete med barnets utveckling och lärande (steg 3). Pedagogisk dokumentation skapas utifrån den verksamhet som utgår från barnen. Genom dokumentationen kan pedagogerna samtala med och observera barnen för att få reda på hur de ska utveckla verksamheten. Förskolan utför barnintervjuer och en trygghetsvandring ute och inne, vars resultat sedan ligger till grund för revideringen av "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" och dess åtgärder, vilket vi läser i den skriftliga redovisningen. Barnen ges möjlighet att medverka i kvalitetsarbetet. 86 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att utvecklingssamtalet bygger på dokumentation av deras barns utveckling och lärande. 98 procent i av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i

att det finns en tydlig koppling mellan utvecklingssamtalet och deras arbete med barnens utveckling och lärande (steg 3).

Pedagogerna är aktiva och samtalar med barnen om dagens innehåll under exempelvis samling eller fortlöpande under dagen, vilket vi granskare ser. Varje barn stimuleras att reflektera över sitt lärande. Även i det projekterande arbetet och dokumentationen av detta ingår att göra barnen delaktiga i reflektion genom olika reflektionsprotokoll samt genom att ge tillbaka dokumentationen till barnen och samtala runt dessa. Pedagogerna synliggör lärandet genom att påvisa för barnet att en utveckling skett genom att tala om det. Genom att praktiskt verkställa något de själva har lärt sig och kunna hjälpa en kompis ges barnen ytterligare möjligheter att reflektera över sin progression. Även barnens lärpärmar finns tillgängliga i den pedagogiska miljön och skapar förutsättningar för barnen att följa och reflektera kring sitt eget lärande (steg 4). Barnen har tillgång till olika lärmiljöer, material och möjlighet att välja aktivitet utifrån intresse i förskolans intresse/projektgrupper. Projektarbetet utgår från barnens frågor och hypoteser. Barnen har reellt inflytande över arbetssätt och verksamhetens innehåll. Pedagogisk dokumentation tas tillbaka till barnen så pedagogerna kan se vad som verkligen fångat deras intresse. På så sätt kan de få syn på vilka frågor barnen ställer i olika aktiviteter och vad de kan fortsätta fokusera på (steg 4).

Barn lär på olika sätt vilket förutsätter att pedagogerna skapar tillgång till och möjlighet att prova olika material och uttrycksformer, menar en pedagog, exempelvis genom att måla, att arbeta med lera eller genom betong och gips. I detta arbete stödjer sig pedagogerna på tanken om "hundraspråkighet" som de hämtar ur sin Reggio Emilia inspiration. Som pedagoger använder de olika ingångar till lärande. Att arbeta med språket kan exempelvis den ena dagen vara att använda papper och penna medan det den andra dagen kan innebära att spela memory eller att bygga med klossar. Varje barn görs medvetet om olika sätt att lära. Pedagogerna benämner barnens lärande "Titta du gungar själv", kan du (kompisen) också gunga? Då kan man se att barnen härmar och speglar varandra, vilket pedagogerna uppmuntrar och benämner (steg 5). När pedagoger och barn dokumenterar tillsammans har barnet möjlighet att reflektera kring sina bilder. Barnets tankar och funderingar skrivs ner i materialet. Pedagogerna återkopplar dokumentationen tillbaka till barnen med fokus på deras upplevelser och deras lärande. Varje barn är delaktigt i dokumentationen av sitt lärande. Alla i personalenkäten instämmer helt eller till stor del i att barnen är delaktiga i läroprocessen (steg 5).

I självvärderingen placerar fyra av blocken samt ledningen förskolan på steg 6 och två av blocken på steg 7. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 5. Samtliga pedagoger har gått eller går en utbildning i pedagogisk dokumentation. Vi ser också att förskolan har skapat en fungerande metod för pedagogisk dokumentation genom sin projektmodell. Trots det finner vi en osäkerhet hos flera pedagoger kring dokumentation och utvärdering för att få barnen att reflektera över sitt lärande, vilket vi även ser i barnens lärpärmar där kvaliteten är väldigt ojämn. För att nå steg 6 behöver de nya färdigheterna med pedagogisk dokumentation förankras i samtliga arbetslag och hos alla pedagoger.

D. Arbetssätt och pedagogroll

I samtliga block ser vi en inbjudande lärmiljö där materialet finns tillgängligt för barnen (steg 1). Det är lätt att se att leken ligger till grund för barnens lärande (steg 1). Arbetssätt och pedagogroll präglas av variation genom det varierande utbudet av aktiviteter. När barnen leker är pedagogerna med och vi ser och hör glädje både bland barn och vuxna (steg 1).

På förskolan ser vi många aktiviteter där kreativitet och skapande präglar arbetssätt och lärande (steg 2). På väggarna är konstverk uppsatta och pedagogerna låter barnen testa olika tekniker. Några barn leker och utforskar i vatten, andra i sand eller vid ljusbordet. I ett "Jag möter-projekt" ser vi väggdokumentation om möten med kompisar, byggplatsen där nya hus byggs, snö och is, playdoh och en lekplats i närheten. Pedagogerna stimulerar och utmanar barnen i att utveckla självständighet och tillit till sin egen förmåga (steg 2). I den skriftliga redovisningen läser vi att pedagogerna uppmuntrar barnen och ger dem möjlighet att lyckas själva genom att de ges stöd efter behov eller genom att ta hjälp av en fiffig kompis. Vi hör vid flera tillfällen att pedagogerna ber barnen att fråga en kompis, vilket medför att kompisen blir stolt över att hjälpa till och barnet som ber om hjälp känner att det lär sig nya saker. Lärmiljöerna har möbler och material som är tillgängliga för barnen, vilket gör att barnen utforskar sin omvärld utan att behöva be om lov. När vi tittar i bloggen ser vi många exempel på att barnen utvecklar självständighet. Pedagogerna dokumenterar och omprövar regelbundet arbetssätt och arbetsformer i projektmodellen. I den finns en terminsutvärdering som fokuserar på hur pedagogerna arbetat och hur de ska gå vidare utifrån valda fokus i läroplanen. Utvärderingar görs i arbetslagen och i förskolans respektive enhetens utvecklingsgrupp (steg 2).

Barnen utstrålar glädje och nyfikenhet och de aktiviteter vi tagit del av både inom- och utomhus visar att barnen är delaktiga och har ett reellt inflytande över sin dag. Verksamheten är rolig, stimulerande och lärorik för alla barn (steg 3). Barnen uppmuntras till många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik samt dans och drama. Under vårt besök ser vi samtliga ovanstående uttrycksformer (steg 3). Arbetssätt och arbetsformer dokumenteras och utvärderas i arbetslagen under par- och blockreflektioner varje vecka. Projektmodellen används regelbundet. I profilgrupperna, där varje block har en representant, dokumenteras arbetet, följs upp och förbättringar diskuteras. Utvecklingssamtalen och de dagliga samtalen med vårdnadshavarna ligger också till grund för utvärderingen av verksamheten. På studiedagarna som äger rum en till två gånger per termin planerar och utvärderar arbetslagen verksamheten. 93 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de utvärderar arbetssätt och arbetsformer regelbundet i arbetslagen (steg 3).

Genom ett utforskande arbetssätt har barnen möjlighet att återkomma till samma problem flera gånger. Barnen provar och undersöker själva samt testar egna och andras lösningar. "Ta hjälp av en kompis", hör vi flera gånger under vårt besök. Pedagogerna utmanar barnen att pröva olika lösningar av egna och andras problem (steg 4). Alla avdelningar har en anslagstavla och specifika väggytor där den pedagogiska dokumentationen sätts upp. På bloggen har familjerna möjlighet att se enklare dokumentation av sitt barns dag på förskolan. Med hjälp av digitalkameror, lärplattor, anteckningar, datorer, papper och penna, utställningar i vitrinskåp, aktuell dokumentation på avdelningarna och gemensamma utrymmen, ser vi att förskolan har gemensamma former för dokumentation av den pedagogiska verksamheten (steg 4). Det projektinriktade arbetssättet som bedrivs förutsätter reflektion, analys och utvärdering. Detta ligger till grund för justeringar och förbättringar av verksamheten. Alla utvärderingar som görs i förskolans utvecklingsgrupp tas med till

enhetens utvecklingsgrupp och bidrar till hela enhetens utveckling genom exempelvis strategiska satsningar på kompetensutveckling. Vi ser att utvärderingarna bidragit till undervisningens och den pedagogiska verksamhetens utveckling (steg 4).

I intervjun med pedagogerna framkommer att redan år 2008 diskuterades kunskapsbegreppet. Därefter beslutades att Uppsala kommuns förskolor skulle satsa på tre gemensamma utvecklingsområdena: pedagogisk dokumentation, fokus på lärmiljöer samt synvändan, att se varje barn som kompetent. Sedan den förra Qualisgranskningen har Von Bahrs förskola arbetat intensivt med att informera nyanställda om det kunskapsbegrepp och den kunskapsutveckling som förskolan står för samt i alla sammanhang hålla kunskapsbegrepp och kunskapsutveckling aktuellt. Vid besöken i arbetslagen och i intervjuerna med ledning och pedagoger kan vi bekräfta att en samsyn kring kunskapsbegrepp och kunskapsutveckling präglar pedagogernas arbete med barnens lärande (steg 5). Pedagogerna försöker fånga barnens lärande i olika situationer och tar då ofta med sig kameror och lärplattor. Under par- och blockreflektionerna samtalar pedagogerna om vad som framkommit kring barnens lärande och utveckling, hur de själva agerat i situationerna samt vilket resultatet blivit. Under barnkonferenserna diskuterar pedagogerna hur verksamheten behöver utvecklas för att kunna utmana varje barn. På medarbetarsamtalen diskuteras och beslutas om vilken kompetensutveckling var och en behöver för att utvecklas i sitt uppdrag. Pedagogerna reflekterar, analyserar och utvecklar regelbundet över sin egen roll i relation till barnens utveckling och lärande (steg 5). I den skriftliga redovisningen, i kvalitetsredovisningen och i samtal med pedagoger läser och hör vi att projektmodellen skapar nya förutsättningar för att jämföra olika sätt att arbeta i ett projekt, i ett arbetslag eller i enheten. Under olika forum delas erfarenheter om vilket arbetssätt som använts och vilket som haft bäst effekt i barngruppen och för det enskilda barnet. På förskollärartimmen diskuteras olika frågeställningar eller utifrån läroplanen om olika arbetssätt och arbetsformer. Dessas utvärderas och jämförs med varandra för att ta reda på vilka arbetssätt som har bäst effekt för såväl barngruppen som varje barn (steg 5).

Vi tar del av utvecklingsgruppernas protokoll sedan 2013 kring hur materialet inför utvecklingssamtal utvecklats över tid, om vikten av att samtala kring varje barn på ett systematiskt sätt, om omfördelning av reflektionstid mellan förskollärare och barnskötare och om en likvärdig standard i barnens lärpärmar. Vi ser att arbetslagen anpassat och utvecklat lärmiljöerna efter barnens åldrar. Det enskilda barnets utveckling dokumenteras och följs bl.a. upp under barnkonferensen. I samtal med pedagogerna framkommer att de utmanar barnen utifrån deras intressen och utveckling och att de hela tiden ser det kompetenta barnet och stöttar barnen på den nivå de är. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i påståendet "Våra arbetssätt och arbetsformer stimulerar och utmanar varje barns utveckling och lärande". Det finns en tydlig progression i förskolans arbetssätt utifrån varje barns förutsättningar (steg 6).

En pedagog i varje arbetslag har inom förskolelyftet läst en kurs om interkulturalitet och flerspråkighet och hela pedagoggruppen har lyssnat på föreläsning om ett interkulturellt arbetssätt. En av profilgrupperna har ansvar för att driva interkulturalitet. Vi ser att förskolan har goda förutsättningar att på sikt nå steg 7.

I självvärderingen placerar fyra block och ledningen förskolan på steg 6. Två block placerar förskolan på steg 7. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 6. För att nå upp till steg 7 behöver förskolan över tid i högre grad utveckla arbetssätt och arbetsformer utifrån forskningsrön och beprövad erfarenhet.

E. Förskola och hem (Föräldrainflytande)

Vid intervjun med vårdnadshavarna berättar de att de är informerade om förskolans mål och läroplan och att informationen delges vid utvecklingssamtalet. Vårdnadshavarna känner till förskolans uppdrag och hur verksamheten bedrivs. För att vårdnadshavarna redan från början ska få större kunskap om hur verksamheten fungerar tillämpas föräldraaktiv introduktion (steg 1). Pedagogerna möter upp vårdnadshavarna på ett öppet och trevligt sätt och tack vare de flerspråkiga pedagogerna kan förskolan erbjuda många vårdnadshavare att få prata med en pedagog som talar samma språk som de själva. Barnrapporten är ett viktigt verktyg för att säkerställa och förmedla till vårdnadshavarna att pedagogerna ser alla barn varje dag, att samtliga vårdnadshavare blir sedda och bemötta vid hämtning samt att det kommuniceras något kring varje barns lärande varje dag. Pedagogerna tar ansvar för att skapa en tillitsfull relation med vårdnadshavarna (steg 1).

Pedagogerna uppmuntrar vårdnadshavarna att engagera sig i verksamheten genom föräldramöte och föräldrafika. Båda dessa forum används för att skapa dialog och uppmuntra vårdnadshavarens bidrag kring olika frågor (steg 2). Vårdnadshavarnas vilja att engagera sig följs upp genom föräldraenkäter, utvecklingssamtal och föräldramöten. I utvecklingssamtalet finns en fråga som lyder "Hur upplever du din delaktighet och möjlighet till inflytande?" Pedagogerna följer upp hur vårdnadshavarna vill engagera sig i verksamheten. Förskolan beaktar vårdnadshavarnas synpunkter och önskemål vid förändringar och utveckling av verksamheten, vilket medför att de har möjlighet att påverka den (steg 2). Vårdnadshavarna ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet genom att svara på föräldraenkäterna, delta i utvecklingssamtal och uppföljningssamtal. I intervjun med vårdnadshavarna framkommer att efter dem har delgivits enkäterresultaten tas det upp hur de tillsammans med pedagogerna kan få till förbättringar. 85 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de uppmuntrar vårdnadshavare att engagera sig i förskolans verksamhet (steg 2).

Vid introduktionen till förskolan läggs stor vikt vid vårdnadshavarnas berättelse om barnet för att pedagogerna så snart som möjligt ska kunna följa varje barn som lärande individer i verksamheten. Förskolan samverkar med vårdnadshavarna kring barnets utveckling och lärande vid utvecklingssamtalet som är den främsta kanalen. Barnrapporten används dagligen för att ge tillfälle till samtal med vårdnadshavarna (steg 3). Förskolan följer upp vårdnadshavarnas inflytande genom resultaten från föräldraenkäter, föräldramöten, synpunktshantering och samtal. Enkäterna bearbetas, analyseras och diskuteras i olika gruppkonstellationer. Pedagogerna tar fram förslag på hur de kan förbättra och utveckla vårdnadshavarnas inflytande samt tillmötesgå dem i större utsträckning. Förskolan tar till sig vårdnadshavarnas synpunkter och återkopplar till dem hur arbetet gått utifrån deras tankar och önskemål (steg 3). Det pedagogiska utvecklingssamtalet erbjuds alla vårdnadshavare en gång per termin. Dessutom erbjuds föräldramöte och föräldrafika. Vid större förändringar bjuder förskolan in till föräldraråd, som förskolechefen leder. Förskolan har forum för samråd med vårdnadshavarna. 64 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att de får vara med och påverka hur förskolan arbetar med deras barns utveckling och lärande (steg 3).

Organisationen stödjer diskussioner och analyser för utvärdering och utveckling av metoder på olika nivåer. Pedagogerna diskuterar sina olika möten med vårdnadshavarna och hur de kan utvecklas vidare. Metoder för att göra vårdnadshavarna delaktiga i barnens utveckling utvärderas och utvecklas kontinuerligt. Vid revidering av verksamhetsplan och plan mot

diskriminering och kränkande behandling görs avstämningar och uppföljningar relaterat till frågorna i föräldraenkäterna (steg 4).

Förskolans främsta verktyg för att involvera vårdnadshavarna är Uppsalas föräldraenkät. Dialog och samtal äger rum i olika forum som föräldramöten och i den vardagliga kontakten. Varje år presenteras en sammanställning av enkätresultaten, då med en jämförelse med föregående år. På så sätt ges vårdnadshavarna möjlighet att ta del av resultaten och ställa följdfrågor. Under intervjun med vårdnadshavarna berättar de att på föräldramötet diskuterar de saker som de tycker är viktiga såsom barnrapporter och kosten. 65 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att de har möjlighet att vara delaktig i förskolans utvärdering och förbättring av verksamheten (steg 5).

Von Bahrs förskola skapar förutsättningar för vårdnadshavare att engagera sig och komma med synpunkter och förslag genom att organisera för, informera om och bjuda in till olika forum som föräldramöten och föräldraråd. Genom utvärderingar och utformandet av utvecklingsamtal, introduktionsperiod och en avslutande utvärdering av barnets tid på förskolan i samband med överskolning till skolan har vårdnadshavarna möjlighet till inflytande. Vid intervjun med vårdnadshavarna och i intervjuer med ledning och pedagoger framkommer att vårdnadshavarna dessutom varit involverade i utarbetandet av värdeorden, utformningen av tiden för föräldramötet i drop-in form i samband med föräldrafika samtidigt som barnen är kvar i verksamheten, barnrapporter, insyn i vardagsmatematik och beslut kring kosten på förskolan (steg 6).

I självvärderingen har fyra block och ledningen placerat förskolan på steg 6, ett block på steg 5 och ett block på steg 7. Vi granskare placerar förskolan på steg 6. Förskolan är på god väg att nå steg 7. Vi ser i den skriftliga redovisningen att förskolan utvecklat nya former för vårdnadshavarnas inflytande av verksamheten. Förskolan har lagt sina föräldraforum på dagtid för att öka vårdnadshavarnas närvaro efter att ha lyssnat på Christian Eidevald om beprövad erfarenhet som effekten av förändringar. En ny mall för utvecklingsamtal har utarbetats. För att nå steg 7 behöver förskolan fördjupa sitt arbete över tid, utifrån beprövad erfarenhet och med utgångspunkt i forskningsrön.

F. Organisation

Förskolechef Gitt Näsberg har det yttersta ansvaret för enhetens fem förskolor. Utvecklingsorganisationen leds av förskolechefen, med stöd av pedagogistan, och utvecklingsgruppsledarna på respektive förskola. Två pedagoger ingår i enhetens utvecklingsgrupp. I varje block finns en utvecklingsgruppsrepresentant som ingår i HUG, utvecklingsgruppen för Hållbar utveckling. Arbetsorganisationen leds av biträdande förskolechef Gunilla Andersson. Arbetsorganisationen består av organisationsgrupp, vikarieansvariga och schemaansvariga. Vi ser att förskolans organisation har en tydlig struktur (steg 1).

Tabell 2: Sjukfrånvaro

Kvalitetsområde Organisation	Von Bahrs förskola år 2014	Genomsnitt i Uppsala kommun år 2014	Genomsnitt i riket år 2014 enligt SKL*/Skolverket
Total sjukfrånvaro per år	9,46 %	7,8 %	6,3 %

*Sveriges Kommuner
och Landsting

Sjukfrånvaron är högre än genomsnittet i Uppsala och i riket i stort.

Tabell 3: Antal inskrivna barn per årsarbetare, andel barn 0-3 år

Kvalitetsområde Organisation	Von Bahrs förskola år 2014	Genomsnitt i Uppsala kommun år 2014	Genomsnitt i riket år 2014 enligt Skolverket
Andel barn 0-3 år	31,2 %	38,3 %	54 %
Antal inskrivna barn per årsarbetare	5,1	5,96	5,3

År 2014 var andelen inskrivna barn mellan 0-3 år lägre än i Uppsala och i riket. Andelen inskrivna barn per årsarbetare var lägre än i Uppsala och riket i stort, vilket förklaras med att förskolan får struktureringsåtgärder, som används till personalförstärkning.

Von Bahrs förskola har organiserat arbetslagen och blocken i åldershomogena grupper. Projektmodellen grundar sig på en organisation utifrån barnens behov och intressen (steg 2). Förskolechefen har metoder för att följa upp sin organisation genom att leda det systematiska kvalitetsarbetet utifrån alla utvärderingar som genomförs under året, delta på APT, ta del av pedagogistans dokumentation samt läsa och följa upp dokumentation som läggs in i förskolans intranät. Biträdande förskolechef följer upp organisationen i medarbetar- och lönesamtal (steg 2).

Dagliga beslut som rör den pedagogiska verksamheten görs i arbetslaget. I olika forum för delaktighet processas aktuella frågor i informationsmöten, samverkansmöten, APT (arbetsplatsträff), utvecklingsgrupper och profilgrupper. Minnesanteckningar och protokoll förs vid alla möten och läggs in på intranätet. Frågorna lyfts till enhetens utvecklingsgrupp eller ledningsteamet. Innan beslut tas processas frågorna i arbetslagen. Genom tidig samverkan underlättas beslutsprocessen (steg 3). Att förskolan har utformade och förankrade uppdrag på flera nivåer läser vi i det insända materialet. Exempel på ansvarsområden, som inte nämnts ovan, är utemiljön, trygghet och miljö, matematik och teknik, interkulturalitet, de hundra språken samt IT och kommunikation och dessa leds av representanter i HUG. Dessutom finns ombud exempelvis för brand, kultur och miljö. 93 procent instämmer helt eller till stor del i påståendet "Jag är förtrogen med vem som fattar beslut och har ansvar i alla delar av verksamheten" (steg 3). Förskolan har en effektiv mötesstruktur som stödjer dialog genom att det på alla dagordningar inför möten finns en rubrik kring övriga frågor. Här finns möjlighet att lyfta frågor och funderingar. På APT delas pedagogerna in i mindre grupper för att alla ska komma till tals. I olika möten utses en samtalsledare och en sekreterare. Pedagogerna får många gånger arbetsuppgifter och frågeställningar i förväg så att de har möjlighet att förbereda sig inför mötena. 98 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har en bra mötesstruktur (steg 3).

Vi ser i det insända materialet att förskolan arbetar utifrån en pedagogisk vecka med tydliga instruktioner. Dagen börjar inomhus och avslutas utomhus. Tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 9-13.30 arbetar förskolan med projekt. I största möjliga mån läggs inga möten och utbildningar på denna tid. 98 procent av pedagogerna och 77 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i påståendet "Förskolan har en väl fungerande organisation".

Vid vårt besök ser vi att förskolan har en väl fungerande organisation i arbetslag och ledning som garanterar en god daglig verksamhet (steg 4). Förskolan utvärderar kontinuerligt sin organisation och mötesstruktur genom Qualis material, Uppsalas föräldraenkät, vid medarbetarsamtalen och i olika möten (steg 4).

Arbetslagen tar fullt ansvar för varje barns utveckling och lärande och under blockreflektionerna följs det upp. I barnrapporterna delger arbetslagen barnets utveckling och lärande till vårdnadshavarna. Inför utvecklingssamtalen har arbetslagen barnkonferenser. Utifrån en speciell mall fyller pedagogerna i det som framkommit kring barnens lärande. I mallen fylls vissa delar i tillsammans med vårdnadshavarna. På hösten fokuseras utvecklingssamtalet på trygghet och trivsel, omsorg och rutiner samt barnets inflytande och delaktighet och på våren handlar samtalet om det projekterande arbetet. Varje barn har en mapp där den ifyllda mallen, bilder och annat material samlas. Vi ser under vårt besök barnrapporter, ifyllda mallar och mappar. I intervjun med vårdnadshavarna framkommer att de är nöjda med utvecklingssamtalen (steg 5). Arbetslagen prioriterar och fördelar arbetsuppgifter, vilket vi ser under vårt besök. 93 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del att deras arbetslag fungerar väl och 83 procent instämmer helt eller till stor del att de har förmåga att prioritera och fördela arbetsuppgifter (steg 5).

Förskolan har en organisation som stödjer utveckling och som utvecklas med sitt uppdrag. Genom att organisationen i Uppsala förändrades år 2012 har förskolechefen kunnat renodla det pedagogiska utvecklingsarbetet, vilket framkommer i de samtal som vi för med förskolechef och ledningsgrupp. Representation finns från blocknivå till förskolans utvecklingsgrupp, till enhetens utvecklingsgrupp och vidare via pedagogistan, biträdande förskolechef och förskolechef till ledningsteamet. Vi tar del av de olika årshjulen för hur det systematiska kvalitetsarbetet organiseras på olika nivåer (steg 6).

Organisationens alla delar samverkar och ökar därigenom successivt måluppfyllelsen, vilket vi får bekräftat under våra intervjuer och i det insända materialet. Förskolan utvärderar, planerar, reflekterar och analyserar och utifrån detta sätts nya mål upp. När pedagogerna har behov av fortbildning ser ledningen över vilken kompetens som redan finns i enheten. Om kompetensen finns anordnas workshopar med och för de egna pedagogerna. I annat fall lyfts frågan till ledningsteamet, som anlitar olika föreläsare. Genom den renodlade utvecklingsorganisationen finns större möjlighet att bevaka vetenskap, forskning och kompetensutveckling (steg 7). Verksamheten utvärderas kontinuerligt i enhetens utvecklingsgrupp genom reflektion, dokumentation, pedagogisk dokumentation, projektmodellen och årshjulen. Fyra gånger per år görs terminsuppföljningar utifrån huvudprocesserna i Qualis. Förskolan utvärderar systematiskt att den egna organisationen stödjer genomförandet av det nationella uppdraget (steg 7).

I självvärderingen placerar fem block och ledningen förskolan på steg 7. Ett block placerar förskolan på steg 6. Vi granskare placerar förskolan på steg 7. Organisationens alla delar samverkar och ökar därigenom måluppfyllelsen och förskolan utvärderar systematiskt att den egna organisationen stödjer genomförandet av det nationella uppdraget. Förskolans utmaning är att måluppfyllelsen ökar i ännu högre grad genom att organisationens alla delar fortsätter att samverka.

G. Styrning och ledarskap

I den skriftliga redovisningen beskrivs Uppsala kommuns prioriterade verksamhetsområden, pedagogisk dokumentation, lärmiljön och synvändan, som förskolan arbetar mot. Enhetens gemensamma fokus är "Mitt möte med vär(l)den". Utifrån detta fokus har förskolan tagit fram egna prioriterade mål; barns delaktighet, att synas i samhället och ta in samhället i förskolan. Förskolan har egna prioriterade verksamhetsmål utifrån de nationella målen och pedagogerna känner till dem (steg 1). Förskolan har påbörjat ett kvalitetsarbete bl.a. utifrån Uppsala kommuns kvalitetsrapporter och genom Qualis kvalitetssäkringssystem (steg 1).

I intervjun med vårdnadshavarna framkommer att de känner till förskolans prioriterade verksamhetsmål och läroplanen. De får kunskap om målen och förskolans uppdrag under föräldramöten, utvecklingssamtalen och i den dagliga kontakten (steg 2). Verksamhetsplanen skrivs utifrån kvalitetsredovisningen. Underlaget för utvärdering av föregående års mål i verksamhetsplanen är resultatet av kommunens föräldraenkät, Qualis enkäter till pedagoger och barn samt Qualis hur-frågor. Förskolan dokumenterar och utvärderar sina egna prioriterade verksamhetsmål (steg 2). I intervjun med pedagogerna berättar de att förskolechefen, biträdande förskolechef och utvecklingsgruppsledarna har ett öppet och tillgängligt ledarskap. De kan snabbt nås via mejl och telefon och biträdande förskolechef och utvecklingsledarna har sin arbetsplats på förskolan. 82 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att de känner till förskolans mål. 90 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de känner sig sedda och får återkoppling av ledningen. Alla pedagoger instämmer i att förskolans ledning är öppen och tillgänglig i sitt ledarskap (steg 2).

Förskolan har en utvecklingsgrupp med representanter från varje block. De har ett särskilt uppdrag från förskolechef att arbeta för delaktighet på varje block samt att leda arbetslagen. Förskolan har ett ledarskap på alla nivåer som skapar förståelse och delaktighet. All personal har ett ansvar för ledarskapet ifråga om lärandet (steg 3). Var fjortonde dag träffas ledningsteamet för att följa upp och planera det pedagogiska arbetet på förskolorna. Pedagogistan ger vid behov stöd till pedagogerna i reflektioner och i arbetet med att utveckla miljöerna. Detta återkopplas till förskolechefen i reflektionssamtal med pedagogistan utifrån hennes dokumentation för att strategiskt kunna planera fortsatt kompetensutveckling, stöd och utmaningar. Förskolechefen ser till att förskolan kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen. 100 procent av pedagogerna instämmer i att förskolans ledning aktivt driver förskolans utveckling. 92 procent instämmer helt eller till stor del i påståendet "I mitt arbetslag har vi gemensam syn på uppdraget" (steg 3)

Förskolan arbetar enligt en plan i årshjulet med Qualis hur-frågor i varje arbetslag. I förskolans utvecklingsgrupp sammanställs materialet och återkopplas till arbetslagen. Utifrån detta arbete samt med grund i varje arbetslags projektberättelser och resultatet av de olika enkäterna, skriver utvecklingsgruppsledarna en kvalitetsrapport som i sin tur ligger till grund för verksamhetsplanen och formuleringar av nya mål. I samtal med barnen, under blockreflektionen och i utvecklingsgruppen diskuteras mål och nya förbättringar. Det finns fungerande mål och utvärdering på alla nivåer som ligger till grund för fortsatt utveckling (steg 4). Förskolechefen leder tillsammans med pedagogistan enhetens utvecklingsgrupp. Utvecklingsgruppsrepresentanternas uppdrag är att inspirera och leda arbetslaget mot uppsatta mål. Pedagogerna leder därefter arbetet i barngrupperna. Ledarskapet är strategiskt på alla nivåer (steg 4). Förskolechefen uppmuntrar pedagogerna att analysera och bepröva sina egna erfarenheter och jämföra med andras genom projektmodellen. Enheten har ett IKT-

nätverk, ett interkulturellt nätverk samt ett nätverk mellan förskola och skola. I nätverken görs jämförelser och erfarenheter analyseras. 98 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i påståendet “I vår förskola har vi gemensamma mål som är tydliga” (steg 4).

Genom utbildning i pedagogisk dokumentation, kontinuerlig uppföljning och efterfrågan av dessa, stärks varje barns, barngrupps, blocks och förskolas möjlighet till inflytande och delaktighet. Detta skapar variation i genomförandet utifrån barnens intressen och de fokusområde som framkommit i Qualis och kvalitetsrapporten. Förskolechefen stimulerar till stor variation i arbetet med genomförandet av förskolans mål. Även genom studiedagar med gemensamma föreläsningar och workshopar stimulerar pedagogerna i verksamheten att hitta nya vägar att nå målen (steg 5). Enhetens utvecklingsgrupp består av utvecklingsgruppsledare från förskolorna. Utvecklingsgruppsledarna leder sedan förskolans utvecklingsgrupp som består av en pedagog från varje block. De leder utvecklingsarbetet på blocket mot uppsatta mål. Förskolan arbetar med Qualis vilket resulterar i att alla pedagoger har reflekterat över målpuppfyllelsen i självskattningen och sammanställningen av förskolans utvecklingsområden. Genom dokumentation i och reflektion med hjälp av projektmodellen uppmuntras alla pedagoger att reflektera över sin roll och hur den påverkar barnen i deras utforskande arbete. Det finns ett tydligt ledarskap för lärandet i alla delar av verksamheten (steg 5). Ledningen möjliggör att alla pedagoger genom gemensamma diskussioner vid blockreflektioner, APT och husmöten ska känna delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet. Biträdande förskolechef skriver tillsammans med medarbetarna personliga utvecklingsmål och inventerar behovet av fortbildning vid det årliga medarbetarsamtalet. Alla pedagoger är väl insatta i och känner sig delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet. 95 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de känner sig delaktiga i förskolans utveckling och systematiska kvalitetsarbete (steg 5).

Personalens självskattningar ligger tillsammans med samtliga enkäter till grund för förskolechefens kvalitetsrapport. Den mynnar ut i enhetens verksamhetsplan som lyfter fram kommande års utvecklingsområden. Utifrån detta skrivs förskolans verksamhetsplan. Målen i planen stödjer arbetet för de gemensamma målen i enheten. Planerna följs upp på utvecklingsgruppsmöten, APT och studiedagar under året. Mål och utvärdering utgör grund för systematiska förbättringar (steg 6). Pedagogerna delger oss att pedagogistan har utifrån förskolans mål kring arbetet med språk gett exempel på litteratur som pedagogerna kan använda sig av till exempel “Att läsa och skriva i förskolan” (Fast 2011). Då barnen på förskolan arbetar med appen skolstil upptäckte barnen att de kunde skriva med emojis “-titta! Man kan skriva munkar här”. Pedagogens val av fokus för observation och dokumentation påverkas av litteraturen och förändrar på så vis verksamheten. Förskolan har en långsiktig plan för kvalitetsutveckling, som har sin grund i utvärderingar och påvisade effekter på undervisningen. 95 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att förskolan utvärderar kontinuerligt den pedagogiska verksamheten (steg 6).

Det systematiska kvalitetsarbetet är ett förhållningssätt som omfattas av all personal, vilket vi hör i samtal och intervjuer och som vi läser i den skriftliga redovisningen, ett av kriterierna på steg 7.

I självvärderingen har fem block och ledningen placerat förskolan på steg 7 medan ett block placerat förskolan på steg 6. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 6. För att nå steg 7 fullt ut behöver förskolan ha strategier för att koppla forskningsrön och beprövad erfarenhet till förskolans mål och långsiktiga kvalitetsutveckling. Vi ser att arbetet är på gång men förskolan behöver i högre grad koppla arbetet till den långsiktiga kvalitetsutvecklingen.

H. Kommunikation

Information ges till vårdnadshavarna vid inträffade händelser och uppkomna behov genom barnrapporten varje dag. Om ett barn skadats allvarligt kontaktas vårdnadshavarna direkt (steg 1). Förskolan har skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Blanketter för klagomål finns på förskolan och via kommunens webbplats. I händelse av missnöje uppmanas vårdnadshavarna att fylla i en sådan blankett eller ta kontakt med biträdande förskolechef (steg 1).

Förskolan använder sig av introduktionsmöten, föräldramöten, månadsbrev, utvecklingssamtal, bloggen www.sedetstoraidetlilla.wordpress.com, hemsidan, mejlkontakt och dagliga möten när det gäller att sprida information till vårdnadshavarna. För att sprida kunskaper och erfarenheter leder förskolechefen med hjälp av pedagogistan enhetens utvecklingsgrupp. Utvecklingsgruppsledarna leder sedan representanterna i utvecklingsgruppen på Von Bahrs förskola, en representant per block, som i sin tur leder utvecklingsarbetet i blocket. Ledning och pedagoger möts i blockreflektioner, APT, husmöten och informationsmöten. Mejl används internt för snabb informationsspridning. Alla minnesanteckningar, dokument och bilder läggs in på förskolans intranät. På studiedagar, i nätverksmöten och workshopar sprids erfarenheter och kunskaper. Vid intervjuerna med pedagogerna och vårdnadshavarna berättar de att de är nöjda med informationen. Bloggen har funnits cirka ett år och här lägger pedagogerna in bilder kontinuerligt. I intervjun menar pedagogerna att de har ansvar för att läsa och ta till sig all information även vid frånvaro. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i påståendet "Förskolan har metoder för att sprida information, kunskaper och erfarenheter" (steg 2). Förskolan har etablerade rutiner för att samarbeta med berörda grundskolor och en pedagogisk samverkan med skolan. Förskolechefen ingår i områdets ledningsgrupp tillsammans med rektorer och övriga förskolechefer. De träffas ett par gånger per termin. Ett nätverk för pedagogerna i förskolan samt pedagoger i förskoleklassen på skolan träffas ett par gånger per år under ledning av pedagogistan och en pedagog från förskoleklassen. Förskolans pedagoger informerar om det pedagogiska arbetet på förskolan. Nätverket planerar övergångarna och ser över hur övergången fungerat från förskola till förskoleklass och hur pedagogerna använt barnens erfarenheter från förskolan. Här lyfts även frågor kring sekretess, forskning samt ny och aktuell litteratur (steg 2 och 4).

Vårdnadshavarna får god och kontinuerlig information som berör deras barn genom barnrapporten, i månadsbrevet där en del information är gemensam för hela förskolan och en del är specifik för blocket, under introduktions- och utvecklingssamtalet. 83 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i påståendet "Jag får god och kontinuerlig information om vad som händer på förskolan" (steg 3). Under introduktionen läggs stor vikt vid att skapa en god kontakt med vårdnadshavarna. Pedagogerna tar ansvar för att skapa goda relationer med vårdnadshavarna och strävar efter att möta och välkomna dem på ett öppet och trevligt sätt. 98 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de som arbetar på förskolan har en förtroendefull kommunikation. Detta bekräftas också vid intervjun med vårdnadshavarna. Vi bedömer att det interna och externa samtalsklimatet är öppet och förtroendefullt (steg 3).

Datorer, sex lärplattor och två laptopar per block, projektorer och bildskärmar används för att förbättra service och kommunikation internt och externt. Den moderna tekniken används som stöd i reflektions- och dokumentationsarbetet och mejl skickas av biträdande förskolechef till pedagogerna. Månadsbrev och övrig information skickas via mejl till vårdnadshavarna.

Förskolans webbsida används för att nå ut med information och till marknadsföring. Alla block har mobiltelefoner kopplade till kommunens växel. De kan även skicka sms vid sjukfrånvaro. I intervjun menar samtliga vårdnadshavare att förskolan använder modern teknik. I enkäten till vårdnadshavarna instämmer 85 procent helt eller till stor del att förskolan använder modern teknik för att informera om sin verksamhet (steg 4).

I höstas bjöd förskolan in socialtjänsten till en föreläsning på en APT och Familjeenheten bjöds in tidigare i våras till enhetens ledningsteam. Information gavs om rutiner och aktuella frågeställningar. Vid oro för barns hemförhållande rådfrågas socialtjänsten anonymt. Media bjuds in när förskolan vill marknadsföra sig exempelvis till Ljusfesten. BBC kom till förskolan i januari 2015 och spelade in en del av ett program om hållbar utveckling. Förskolan tar emot studiebesök både från närområdet och internationella besök. I december 2014 besökte cirka femtio japanska rektorer och pedagoger förskolan. Några pedagoger har föreläst om hållbar utveckling på förskolläraprogrammet. Vi ser överallt hur barnen deltagit i ett tunnelprojekt i närområdet. I samtal och i intervjun med ledning och pedagoger berättar de med stolthet om allt engagemang som finns på förskolan. De arbetar aktivt med att ta del av närsamhället, att besöka Domkyrkan, Biblioteket, Uppsala konstmuseum och Gamla Uppsala museum. Samtliga pedagoger instämmer helt eller till stor del i påståendet "Vi har en etablerad kommunikation med socialtjänst, myndigheter och närsamhället i övrigt" (steg 5).

Strategiska utvecklare är anställda på kommunnivå med uppdrag att omvärldsbevaka för hela organisationen. När förskolan granskades våren 2013 var arbetet med Uppsalas tre utvecklingsområdena i sin linda och kvaliteten var ojämn. Vi ser nu att Von Bahrs förskola intensivt och systematiskt har arbetat med dessa tre områden, vilket gett resultat. På enheten är en pedagogista anställd som bl.a. har uppdrag att bevaka forskning och tendenser med betydelse. Utvecklingsgruppsledarna för informationen vidare till förskolans utvecklingsgrupp och pedagogiska möten på APT. Enhetens ledning och utvecklingsgrupperna håller sig à jour med ny litteratur och kursutbud. Förskolan prenumererar på olika tidskrifter. Vi tar del av dokumentation kring hur förskolan använt och förändrat sitt arbete utifrån olika forskarrön exempelvis Palmer kring pedagogisk dokumentation, Fast kring "Att läsa och skriva i förskolan", Bergöö och Jönsson "Glädjen i att förstå" och Eidevald kring förändringar i lärmiljöerna. Sju pedagoger besökte SETT-mässan förra året och i pedagogintervjun berättar de att diskussioner förs fortlöpande om hur förskolan ska utveckla IT i än högre grad. Vi bedömer att förskolan har metoder för att samla och ta tillvara resultat av omvärldsbevakning (steg 6).

Förskolan deltar i olika nätverk i enheten och i Uppsala samt i Centrala IT-enheten, Deltagande i nätverket Qualis, Reggio Emiliainstitutet samt på Universitetet kring hållbar utveckling gör att vi bedömer att förskolan har strategier för sitt deltagande i externa nätverk. Alla pedagoger är involverade på olika sätt i nätverken (steg 7).

I självvärderingen placerar fem block samt ledningen förskolan på steg 7. Ett block placerar förskolan på steg 6. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 7. Förskolan har strategier för sitt deltagande i externa nätverk. En utmaning för förskolan är att utveckla den pedagogiska samverkan med grundskolan och att bygga upp fler externa nätverk, gärna i ett internationellt samarbete.

I. Kompetens

Tabell 4: Andel medarbetare med pedagogisk högskoleexamen och andel medarbetare med annan utbildning för arbete med barn

Kvalitetsområde Kompetens	Von Bahrs förskola år 2014	Genomsnitt i Uppsala kommun år 2014	Genomsnitt i riket år 2014 enligt Skolverket
Andel medarbetare med pedagogisk högskoleexamen	58 %	53 %	45 %
Andel medarbetare med annan utbildning för arbete med barn	42 %	47 %	31 %

Samtliga medarbetare har utbildning för arbete med barn. Förskolan har en hög andel medarbetare med pedagogisk högskoleutbildning, 58 procent, vilket är högre än i riket i stort och i Uppsala kommun, se tabell ovan (steg 1 och 4). Förskolan har en plan för introduktion av nyanställda, som vi granskare tagit del av (steg 1).

Planen för kompetensutvecklingen är kopplad till individernas och verksamhetens behov och utgår bl.a. från Uppsalas tre strategiska utvecklingsområden. Utbildningar i brand, olycksfall, hjärt- och lungräddning och ergonomi genomför alla pedagoger kontinuerligt. Workshopar och föreläsningar arrangeras fyra gånger per år och önskemål kommer från medarbetarna om innehåll. 98 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att kompetensutveckling har hög prioritet i deras förskola och att kompetensutvecklingen utgår ifrån förskolans, arbetslagens och individens nivå (steg 2).

Biträdande förskolechef har medarbetarsamtal med alla pedagoger. Pedagogerna fyller i ett målkort inför samtalet. En individuell kompetensutvecklingsplan fylls i tillsammans. Förskolechefen tillsammans med ledningsteamet reviderar kompetensförsörjningsplanen terminsvis utifrån uppkomna behov. Gemensamma kompetensutvecklingsplaner tas fram på central nivå utifrån analys av kvalitetsrapporter och enkäter. Vi har tagit del av de gemensamma och individuella planerna. 85 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del att det finns en plan för deras kompetensutveckling (steg 3). Förskolan avsätter 1200 kr för individuell kompetensutveckling. Till detta kommer kostnader för vikarier. Uppsala kommun anordnar gemensamma föreläsningar och utbildningar i bl.a. pedagogisk dokumentation, och dessa kostnader tas från centrala medel. Vi bedömer att förskolan sammantaget avsätter goda resurser för kompetensutveckling (steg 3).

Uppföljning och tillämpning av genomförd kompetensutveckling görs regelbundet genom att förskolechef och biträdande förskolechef följer upp kompetensutvecklingen i verksamhetsbesöken. Individuella insatser redovisas på APT. Utvecklingsgruppen har ansvar att införa och genomföra förändringar utifrån utvecklingsinsatserna (steg 4). Förskolan har numera en god kontinuitet i bemanningen och de pedagoger vi intervjuar har arbetat flera år på Von Bahr. Introduktionen när nya pedagoger anställs samt organisationen skapar förutsättningar för en god kontinuitet. I samtal och intervjuer framkommer att pedagogerna trivs på sin förskola och tycker att arbetet är meningsfullt, utvecklande och stimulerande. Innan vikarie tas in fördelar sig pedagogerna efter behov inom hela förskolan (steg 4).

I kvalitetsrapporter från år 2011 framkom att kvaliteten i förskolorna i Uppsala var ojämn. Därför beslutades om de tre gemensamma utvecklingsområdena och utifrån Skolinspektionens besök hösten 2013 framkom att förskolorna måste arbeta tydligare med att motverka traditionella könsmönster och verka för att barn med annat modersmål ska utveckla sitt modersmål och sin kulturella identitet. På Von Bahr ser vi att olika utbildningar samt föreläsningar med fokus på genus och normkritiskt arbetssätt gett resultat. Kompetensutvecklingen är grundad på utvärderingar med koppling till förskolans långsiktiga utveckling (steg 5). På kort sikt använder förskolan vikarieförmedlingen i Uppsala. En rekryteringsmodell används. Förskolan tar emot elever från lärarutbildningar och barnskötarutbildningar och ryktet gör att flera pedagoger söker sig till Von Bahrs förskola. Förskolan tillämpar framgångsrika metoder för att rekrytera personal på kort och lång sikt (steg 5).

Det finns en tydlig koppling mellan förskolans strävan mot högre måluppfyllelse och arbetslagens samt individens kompetensutveckling. Eftersom i stort sett all kompetensutveckling vilar på idén om det kompetenta barnet, arbetssätt och pedagogroll finns en strävan att ständigt förbättra måluppfyllelsen (steg 6).

Pedagogerna arbetar genomgående utifrån beprövad erfarenhet genom att de i ett kollegialt sammanhang terminsvis utvärderar i projektmodellen och arbetar systematiskt med Qualis självvärderingar och Hur-frågorna, ett av kriterierna på steg 7.

I självvärderingen placerar ledningen och tre block förskolan på steg 6 och tre block på steg 7. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 6. Pedagogerna arbetar genomgående utifrån beprövad erfarenhet, ett av kriterierna på steg 7. Planer och metoder för kompetensutveckling prövas och uppdateras successivt med utgångspunkt i forskningsrön och beprövad erfarenhet. Detta är ett påbörjat arbete som kan vidareutvecklas, likaså att arbeta med karriärplanering för medarbetarna för att nå steg 7 fullt ut.

J. Resursutnyttjande

Tabell 5: Kostnader och nettoresultat

Kvalitetsområde Resursutnyttjande	Von Bahrs förskola år 2014	Genomsnitt i Uppsala kommun år 2014	Genomsnitt i riket år 2014 enligt Skolverket
Totalkostnad per barn	127 021 kr	121 467 kr	133 900 kr
Totalkostnad exklusive lokaler	110 344 kr	103 589 kr	114 600 kr
Personalkostnadens andel	67,5 %	62,8 %	72,6 %
Nettoresultat vid senaste bokslut	535 685 kr	-----	-----

Ovanstående tabell visar att totalkostnaden per barn, totalkostnaden exklusive lokaler och personalkostnadens andel är högre i jämförelse med Uppsala men lägre än i riket i stort. Von Bahrs förskola har, förutom grundbeloppet per barn, en relativ hög strukturersättning på grund av socioekonomiska faktorer.

Biträdande förskolechef träffar förskolans ekonom regelbundet då uppföljningar görs av löpande intäkter och kostnader (steg 1). Förskolans ekonom gör prognoser i relation till budget och utfall och redovisar dessa för förskolechefen och biträdande förskolechefen kontinuerligt. De anställda informeras i samverkansrådet och på APT (steg 2). Ekonomin är i balans (steg 2).

Ett antal pedagoger är ansvariga för att samordna och göra inköp. Vi ser listor i konferensrummet där pedagogerna har skrivit upp vad som behöver köpas in. I intervjuerna berättar pedagogerna att de upplever att systemet fungerar bra. De menar att samtliga arbetslag är delaktiga i inventeringar av material och vilka behov som finns. Listorna kontrolleras regelbundet av den inköpsansvariga, administrativa konsulten, som sedan beställer. A står för Agresso e-handel, vilket säkerställer att förskolan handlar från företag som kommunen har ramavtal med. I intervjun med pedagogerna framkommer att de är insatta i ekonomin. De berättar om hur den biträdande förskolechefen på APT får pedagogerna att förstå hur ekonomin fungerar. I personalenkäten instämmer 95 procent helt eller till stor del i påståendet "Jag känner till hur förskolan utnyttjar sina resurser". Vi kan bekräfta att förskolan har metoder för att skapa delaktighet i ekonomin (steg 3). Förskolans resursfördelning är anpassad till barnens behov av utveckling och stöd genom att personalstyrkan är utökad, mindre grupper har skapats, kompetensinsatser görs och tolkar används. Den pedagogiska miljön har anpassats. Akustikbord finns för barn med hörselnedsättning och särskilda ljusbord och lampor finns för barn med synnedsättning (steg 3). Förskolechefen säkerställer att stöd och resurser finns för det systematiska kvalitetsarbetet genom att tid avsätts till att genomföra diskussioner på APT, i utvecklingsgrupperna och i blockreflektionerna. Qualismaterialet med enkäter och självvärderingar, resultaten från Uppsalas föräldraenkät och andra utvärderingar används (steg 3).

Metoder för resurshandling utvecklas på flera nivåer. Förskolechefen har det övergripande ansvaret för budgeten. Till sin och biträdande förskolechefs hjälp finns områdets ekonom. Inköpsansvarig ansvarar för vilket material som köps in. Diskussioner kring resurshandling sker i samverkansrådet och på APT. En vikarieansvarig finns både på lilla och stora Von Bahr. De ser kontinuerligt över pedagogers frånvaro kontra eventuella behov av vikarier. Varje block är åldersanpassat för att kunna utnyttja material och lokaler maximalt. I de gemensamma förråden förvaras hela förskolans material. I den skapande verksamheten används återvinnings- och naturmaterial. I hela enheten genomförs gemensamma fortbildningsinsatser (steg 4). Tid avsätts för återkommande diskussioner om kvalitetssäkring av utbildningen dvs. innehåll och arbetssätt under kontinuerliga möten i ledningsteamet, enhetens samt förskolans utvecklingsgrupp, profil- och ansvarsgrupper, på APT, på block- och parreflektioner, för förskollärarna respektive barnskötarna. Under vårt besök deltar vi i en förskollärartimme och under en blockreflektion. Vid vårt besök och i intervjuer med ledning och pedagoger kan vi verifiera att pedagogerna är insatta i kvalitetssäkringen av utbildningen (steg 4).

Förskolechefen ansvarar för det pedagogiska arbetet och leder enhetens samt förskolans utvecklingsgrupp genom utvecklingsgruppsledarna. Biträdande förskolechef följer upp budgeten och informerar om läget på APT. Detta har lett till att pedagogerna har förståelse för hur resurserna utnyttjas. Användningen av vikarier sker på ett effektivt sätt. Vi ser vid vårt besök att pedagogerna är flexibla och utnyttjar sin tid optimalt med barnens lärande. De hjälper och stöttar i blocket och över blockgränserna. Gemensamma planer har tagits fram för att effektivisera arbetet. Samtliga pedagoger har genomfört en kurs i pedagogisk dokumentation och förskolechefen och pedagogistan tittar på alla arbetslags reflektioner i

projektmodellen för att se om kursen ger avtryck i verksamheten. Vi kan verifiera att effektivt resursutnyttjande tillämpas i alla delar av verksamheten (steg 5).

I den skriftliga redovisningen läser vi att förskolan följer upp att insatta resurser utnyttjas väl och leder till hög måluppfyllelse i det nationella uppdraget genom Qualis enkäter, som underlag till förbättringsarbete i form av handlingsplaner, uppföljningar och nya mål. Dessa följs upp i medarbetarsamtalen. Vi får ta del av minnesanteckningar från avkodade medarbetarsamtal och kompetensutvecklingsplaner. I de gemensamma kompetensutvecklingsplanerna ser vi att pedagogerna deltar i workshopar, olika föreläsningar och kurser. Några av pedagogerna går 7,5 poängsutbildningar och förskolelyftet vid högskolan. Terminsredovisningar i enhetens utvecklingsgrupp bygger på utvecklingsgrupperna i förskolans redovisningar (steg 6).

Miljöerna är uppbyggda på ett estetiskt tilltalande och inspirerat sätt. Den inköpsansvariga sköter alla inköp via e-handel, en vikarieansvarig samordnar det dagliga behovet av bemanning, gemensamma förråd banar väg för god resurshantering, pedagogernas fasta scheman och tider för olika möten läggs in i kalendariet. Vid vårt besök under tre dagar ute i verksamheten, under intervjuerna med pedagoger och ledning och i enskilda samtal med pedagogerna ser vi att alla medarbetare har fokus på och tillämpar metoder för god resurshantering (steg 7).

I självvärderingen placerar samtliga block och ledningen förskolan på steg 7. Vi granskare gör samma bedömning och placerar förskolan på steg 7. Ledning och pedagoger har inte bara kännedom om god resurshantering. De använder sina resurser optimalt, både personellt och materiellt, samt i kvalitets- och utvecklingsfrågor. Förskolans utmaning för att bibehålla det goda resursutnyttjandet och att alla medarbetare känner sig delaktiga är att såväl nya som gamla medarbetare alltid hålls uppdaterade om hur förskolan använder sina resurser.

K. Image

För att påverka sin image lyssnar ledningen på barn, vårdnadshavare och pedagoger och tar deras synpunkter på allvar. De pratar positivt om förskolan i alla sammanhang. Förskolan gör försök att påverka sin image. Gamla Uppsala enhet ordnar gemensamma uppmärksammade aktiviteter som ljusfesten och firande av nationaldagen så att förskolorna synliggörs i samhället. De bloggar öppet, bjuder in media och studiebesök (steg 1).

Alla arbetslags arbete bidrar till förskolans image och medarbetarna är medvetna om att en positiv och professionell anda hjälper dem att bli konkurrenskraftiga mot andra förskolor, vilket vi granskare känner av. Förskolans verksamhet och alla arbetslag bidrar till förskolans image (steg 2). Genom föräldra- och barnenkäter kan förskolan kartlägga sin image och se hur de egna insatserna påverkar den. I samband med revideringen av verksamhetsplanen följs kommunikationsplanen årligen upp i ledningsteamet i (steg 2).

Genom föräldrabesök, bloggen, föräldramöten, utvecklingssamtal, hemsida, nätverken, modersmålspedagoger, tryck på kläder och kontakt med media har förskolan flera metoder för att informera om sin verksamhet och marknadsföra sig själv. De tar även emot elever från gymnasier och universitet samt genom att lyfta fram och med stolthet påvisa den verksamhet förskolan bedriver enligt den skriftliga redovisningen (steg 3). På förskolan finns plats för information i entréerna med relevanta dokument som vårdnadshavarna kan ta del av, vilket vi

ser. På alla avdelningar ser vi väggdokumentation. Informationsbrev skickas ut en gång i månaden till vårdnadshavarna för att de ska vara välinformerade. Förskolans image speglar den faktiska verksamheten. 93 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att de är nöjda med sin förskola och 86 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i samma påstående (steg 3).

Förskolans image utvärderas främst utifrån resultaten av föräldraenkäterna samt de synpunkter och önskemål som kommer ledning och pedagoger till del i samband med olika möten med vårdnadshavarna. I den dagliga kontakten eftersträvar pedagogerna att utveckla formerna för marknadsföring och tillgodose de önskemål som kommer upp. Förskolan har metoder för att kontinuerligt utvärdera och förbättra sin image (steg 4). I förskolans verksamhetsidé och vision ser vi att förskolan sammanfattar hur grundtankar och därmed imagen speglar det nationella uppdraget. Vid vårt besök möter vi barn, pedagoger och vårdnadshavare som trivs. Imagen speglar förskolans förmåga att genomföra det nationella uppdraget (steg 4).

I enkätsvaren från pedagoger och föräldrar kan vi se att förskolan har en god image. Vårdnadshavarna berättar under intervjun att de är mycket nöjda med sin förskola även om den inte från början var deras förstahandsval. Under samtal med några pedagoger framkommer att de valt att söka till Von Bahrs förskola. 71 procent av vårdnadshavarna instämmer helt eller till stor del i att förskolan har ett gott rykte och 79 procent instämmer helt eller till stor del i att de kan rekommendera sina vänner att placera sina barn i förskolan. 85 procent av pedagogerna instämmer helt eller till stor del i att deras förskola har ett gott rykte och 95 procent instämmer helt eller till stor del i att de rekommenderar vårdnadshavare att placera sina barn i deras förskola (steg 5).

I den skriftliga redovisningen läser vi att i Uppsalas föräldraenkät för 2013 uppger 77 procent att de vet vad förskolan vill med sin verksamhet, 2014 är siffran 87 procent. Under 2013 uppger 64 procent av vårdnadshavarna i samma enkät att de skulle rekommendera förskolan till andra. 2014 är siffran 80 procent. I intervjuer och samtal med pedagoger framhåller de att de trivs på Von Bahr och att några av dem aktivt har sökt sig dit. I intervjun med ledningen får vi veta att vårdnadshavare informerat dem att de besökt flera andra förskolor i sin jakt på bästa alternativet och att de därefter valt Von Bahr. Förskolan har bibehållit eller förbättrat sin image över tid (steg 6).

I självvärderingen har ett block värderat förskolan till steg 5 medan övriga block samt ledningen har värderat förskolan till steg 7. Vi granskare bedömer att förskolan placeras på steg 6. Vi ser enligt den skriftliga redovisningen att det finns systematik i vårdnadshavarnas årliga enkäter samt att förskolans ledningsteam följer upp kommunikationsplanen en gång om året. Förskolans utmaning är att hitta en systematisk metod för att nå ut med sin goda image och få föräldrar att söka till Von Bahr i första hand. Av de fem vårdnadshavarna som deltog i intervjun hade ingen aktivt sökt till förskolan utan fått den tilldelad sig men att de nu var nöjda med sin förskola.

Slutomdöme

Von Bahrs förskola kännetecknas av trygghet, trivsel samt pedagogernas engagemang och professionella förhållningssätt. Förskolan är Reggio Emiliainspirerad med fokus på det kompetenta och resursstarka barnet. Värdeorden nyfikenhet, tillit, mångfald, samhörighet och demokrati genomsyrar verksamheten och synliggörs i det dagliga arbetet. Det medvetna ledarskapet skapar goda förutsättningar för fortsatt utveckling. Von Bahrs förskola granskades första gången i maj 2013 och har sedan dess arbetat intensivt med styrkor och förbättringsområden, vilket syns vid vår granskning. Förskolan når vid sin andra granskning 114 poäng. Förskolan blir därmed certifierad enligt Qualis kvalitetssäkringssystem, där kravet är minst 60 poäng totalt och lägst steg 3 inom samtliga kvalitetsområden.

Förskolans starkaste områden som är en tillgång i det fortsatta kvalitetsarbetet är:

- **Utveckling och lärande:** Lärandemiljön inbjuder till utforskande och nyfikenhet och öppnar upp för socialt samspel. Förskolan lägger stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. På bred front bedrivs metodutveckling med utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet.
- **Normer och värden:** Värdeorden genomsyrar det dagliga arbetet och pedagogerna är respektfulla och synliggör alla barn, lyssnar på dem och låter dem berätta om vad de vill förmedla. Varje barn ges utrymme att reflektera över etiska dilemma.
- **Organisation:** En tydlig struktur med ledningsteam, utvecklings- och profilgrupper och arbetslag medför att alla delar samverkar och skapar goda förutsättningar för pedagogernas delaktighet. Måluppfyllelsen och genomförandet av det nationella uppdraget ökar successivt.
- **Kommunikation:** Samtalsklimatet är öppet och förtroendefullt. Modern teknik används och förskolan har strategier för deltagande i externa nätverk.
- **Resursutnyttjande:** Insatta resurser utnyttjas väl och leder till hög måluppfyllelse och alla pedagoger har fokus på och tillämpar metoder för god resurshantering.

Von Bahrs förskola har mycket goda förutsättningar att komma ännu längre i det nationella uppdraget. För att göra detta krävs att förskolan arbetar vidare med nedanstående förbättringsområden, som bör vara i fokus då förskolan gör sin handlingsplan för det fortsatta kvalitetsarbetet:

- **Barns delaktighet:** Färdigheterna kring pedagogisk dokumentation och utvärdering för att få barnen att reflektera över sitt lärande bör förankras i samtliga arbetslag, hos alla pedagoger. Kvaliteten i barnens lärpärmar behöver utvecklas så att samtliga arbetslag når en hög nivå.
- **Styrning och ledarskap:** Förskolans strategier för att koppla forskningsrön och beprövad erfarenhet till förskolans mål och långsiktiga kvalitetsutveckling är på gång men bör i högre grad omfattas av alla pedagoger.

- **Kompetens:** Förskolan behöver ha en tydligare individuell plan för karriärplanering av sina medarbetare samt under en längre tidsperiod arbeta genomgående utifrån beprövad erfarenhet.

Generellt ser vi att förskolan är på mycket god väg att nå steg 7 inom de flesta kvalitetsområdena. Genom att systematiskt över tid arbeta utifrån de forskningsrön och den beprövade erfarenheten som pedagogerna får under utbildningsdagar, i utvecklings- och profilgrupper kommer förskolan att utvecklas i ännu högre grad.

Slutligen vill vi framföra vårt varma tack för det vänliga bemötandet som alla visade vid vårt besök och för det gedigna material som vi fick i god tid före besöket. Vi önskar ledning, pedagoger och barn lycka till med det fortsatta förbättringsarbetet.

Helsingborg 25 april 2016

Ljusterö 25 april 2016

Ingrid Johnsson

Pia Slotte

Bilaga: sammanställning av poäng

Qualisgranskning förskola - poängmatris
Förskola Von Bahrs förskola

Kvalitetsområden		Faktor	Steg							Poäng
			1	2	3	4	5	6	7	
A	Utveckling och lärande	3							x	21
B	Normer och värden (Trygghet och trivsel)	2							x	14
C	Barns delaktighet och inflytande (Barns delaktighet i lärprocessen)	2					x			10
D	Arbetsätt och pedagogroll	2						x		12
E	Förskola och hem (Föräldrainflytande)	2						x		12
F	Organisation	1							x	7
G	Styrning och ledarskap	2						x		12
H	Kommunikation	1							x	7
I	Kompetens	1						x		6
J	Resursutnyttjande	1							x	7
K	Image	1						x		6

Poängsammanställning		Villkor
Von Bahrs förskola	114	
Certifiering - lägst	60	Alla kvalitetsområden steg 3 eller högre
Maxpoäng	126	